

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 264.

V Ljubljani, v sredo 18. novembra 1885.

Letnik XIII.

Drugi deželni jezik in vojna.

(Konec.)

Sedaj vemo, kaj pričakujejo nekteri konservativci od naučnega ministra: Več centrilizacije in več germanizovanja, kakor je bilo dosihmal. Kažejo na armado, na vojni jezik, da bi s tem podprli svoje težnje in pritiskovali s tem na odločilnih krogih. Jih že poznamo te baže preroke, to ni nič novega, saj je Knotz v državnem zboru tudi tožil, da je naroden prepir zašel v vojno in s tem hotel vreči sedanjo vlado. Naj pomaga, kar more, vsako sredstvo je dobro.

Sicer dobro vemo, da država obstoji toliko časa, dokler je oborožena moč na nje strani, saj vemo, kaj je princ Evgen rekel cesarju Karolu VI., ki je hotel obvarovati avstrijske dežele pred krvavo nasledstveno vojsko, on ni samo rekel 300.000 mož, rekel je tudi, dobro napolnjena blagajnica je najboljšje poročstvo za nasledstvo, najboljša pragmatiška sankcija. Blagajnice se pa ne polnijo s tem, da se vse ljudsko gibanje, vse ljudsko življenje, da tudi šolstvo gleda le iz vojaškega stališča. Zgodovina ni zgolj naštevanje slavni in neslavni vojská, marveč kaj več, ako hoče biti učiteljica narodom. Recimo, da se kaka država naslanja samo na vojaštvo, kaj pa potem, ako se odmakne ali spodbije ta steber.

Noben stan ne zahteva toliko zatajevanja, toliko požrtvovalnosti, kakor vojaški, in sreča tudi nikjer ni tako opoteča in se tako hitro in naglo ne spreminja, kakor na bojnem polji. Kdo dá vojskovodji v odločilnem trenutku, od kterega vse zavisi, pravi razum, kdo posameznim pogum in vztrajnost? To priznajo pogani, mohamedani, zakaj bi pa kristjani tega ne poznali. „O Bog, pri tebi je moč in zmaga“, zaklical je sultan Solimon pred osodepolno bitvo pri Mohaču l. 1526, se odkril in solze so mu stopile v oči.

Pred bitvo pri Šenč-Gothardu l. 1664, ko so bili Osmani prvokrat v veliki bitvi zmagani, kjer so cesarski konjiki izurjeni v tridesetletni vojski prvokrat prodrli turško konjico, molil je general konjice,

grof Spork javno pred vso armado prav po vojaško: Ti Gospod Bog v nebesih, ako že nočeš nam pravovernim pomagati, vsaj ne pomagaj tem turškim vragom, pa bodeš videl, kaj mi znamo! Ko je po slavni zmagi prišel pred cesarja Leopolda in sta se menila o ti zmagi, rekel je cesar, kazaje na svoj molek, mislim, da vam je ta največ pomagal v bitki. A general je zaropotal z mečem, rekoč: ne, ne, ta je največ storil in pri tem okno ubil. Cesar je na to osorno pogledal, a general je hotel okno plačati, kar je zopet cesarja na smeh prisililo. — No, ta general Spork je bil kmečki sin iz Vestfalije in je za silo znal svoje ime podpisati — Nihče ne bode tajil, da učenost vojaku ni potrebna, a zarad pomanjkanja šolske učenosti se vojske ne zgublajo, potem pa tudi ni treba povdarjati, da bode vojna izvrstna za boj le takrat, ko bodo vsi nižji častniki do dobrega nemški jezik znali.

Obče znano je, kaj je največ pripomoglo kristjanom k slavni zmagi pred Dunajem l. 1683, a manj znano je morda, da so bili Poljaki kmalo po tem na Ogerskem pošteno potolčeni; kralj Sobieski je pisal potem svoji ženi: „Ni čuda, da smo bili zmagani, naši vojaki so se grje obnašali, kakor Turki.“ Vlada Leopolda I. je bila najslavnejša v novejši avstrijski zgodovini, kajti pred zmagovalnim mečem kristjanov je obledel polumesec in ošaben kralj Francoski Ludovik XIV. je bil ponižan, in vendar Leopoldu očitajo, da je preveč duhovščino poslušal in se dal po jezuitih voditi, dasiravno je znano, da so ravno duhovni, med njimi kapucin o. Marko Alvian, bili, ki so mu očitali neodločnost in počasnost.

Lahko bi navedli več slavni vojskovodjev noter do slavnega Lavdona, ki je ogledovaje vtrjenja, molek v rokah imel, a to vsak vé, od kod pride zmaga; obče je tudi znano, da se vojaki v vojski naučé moliti, ako že pred niso znali. Ako pa je ta čas Gospod Bog najboljši „zaveznik“ zakaj bi pa tega zvestega zaveznika zanemarjali, ko se pripravljajo za vojsko. To nam nehoté v misel pride, ko slišimo povdarjati to ali uno, kar je naši vojni treba, da bode zmagoslavna; v najnovejših časih je k temu

prišel še nemški jezik, ki je sicer zeló važen kot poslovni jezik, a za bojevitost armade (Schlagfertigkeit) pa vendar ni toliko potreben, kakor nekteri to povdarjajo; pa saj vemo, kaj se hoče s tem doseči. Ko že vse drugo ne pomaga in vlada vendar hoče Slovanom pravična biti, bode pa vojna manj pripravna za boj, ako Nemci ne bodo prvi v Avstriji in ako se bode brezkraino in brezumno germanizovanje vstavilo, ter Nemeč prisiljen učiti se slovenskih jezikov!

Veliko-nemške ideje.

Redko so sejani veleumi, kakoršen je Bismark. Občudovanja so vredni vspehi nemškega kanclerja, s kterimi je proslavil sebe in Nemčijo. Naravno je, da tega moža spoštuje nemški rod ter občuduje vnauji svet. A nečuveno je, da zaupljivo nanj obračajo oči, v prahu se zvičajo, kakor kuže pred gospodom, ki kaže mu batino, da se v Avstriji najdejo ljudje, ki vidijo in povikšujejo svoje izveličanje le v najožji zvezi z materjo Germanijo.

Pripoznati moramo sicer, da se mora Evropa zahvaliti v prvi vrsti Bismarku, ker se je ohranil mir. Trocarska zveza, dasi na slabi podlagi, obvarovala je Evropo in njene narode preliivanja krvi in mnogih požarov. Hvaležni smo tudi našim državnikom, ki previdno vodijo državno ladijo med pečinami, ki štrlé iz morja evropskih zmešnjav. Vendar ne moremo v sebi zatreti bojazni, ki jo vzbujajo vedno glasnej in smejeji pojavi veliko-nemške ideje tostran in onstran črno-žolnih mejnikov. Pisali smo že o drugi priliki, kako sodimo o avstrijsko-nemški zvezi, da namreč želimo najboljšje razmere obeh cesarskih vlastij v prid seglasja in miru, dokler niso Avstriji na škodo. V naslednjem podamo le kratko zgodovinicu napominane zveze brez posebnega komentara.

Leta 1866 odločil je meč na bojnem polji Avstriji prihodnost ter pokazal ji pot proti jugu. Ločila se je iz državopravne zveze z Nemčijo, ktero

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

Kaj pa ima vendar gospod Luka v svoji zalogi? Pred vsem zapazimo enciklopedijo Diderot-ovo, ktere sedemindvajset zvezkov zavzemajo enega zgornjih predalov Lukove učene police; ti zvezki so prav zamazani, kar priča, da se Luka od Volkov kaj marljivo posvetuje s francoskimi filozofi. Tudi družih del ne manjka tu, njih naslovi na usnjatem hrbitišči ti kažejo imena, ktera je slavil v tistih časih cel svet: Voltaire, Rousseau, Montesquieu, Lessing itd. Tudi Saint Martin našel je odlično mesto v knjižnici Lukovi, tu bereš naslov imenitni knjigi: „De Erreurs et de la Verité“. Sploh zapaziš na prvi pogled, da Luka ni skoraj drugega čital, kakor francoske pisatelje. Ali vendar ne. Tudi na nemščino se je zadnje dve leti oziral. Se vé, da ji je nakazal najnižji predal, vendar ako se malo pripognemo —

gospod Luka se ni rad pripogibal, ker ga je hrbet bolel — najdemo tu zdolej vse napolneno z brošurami nemškimi. Gospod Luka, da si je neki skoraj vse naročil, kar so po razglašenju tiskovne svobode Dunajski filistri pisarili. Čudne naslove nahajaš tu: „Ueber die Stubenmädchen in Wien“, „Ueber die Hoffräulein“, „Ueber die hohen Adel in Wien“, „Ueber Doctoren, Chirurgen und Apotheker“, „Ueber die Stutzer“, „Ueber die Perückenmacher, etc.“, „Ueber die hophichten Wienerinnen“, „Philosophie der Modeschuallen“, „Ist der Antichrist blau oder grün?“ „Ueber die Reliquien, Opfer- u. Mirakelbilder“, „Von Abschaffung der Weihnachtsmetten“ itd. Take in enake ropotije pri Luki nikdar nisi pogrešal.*)

Vendar pa bi se zeló motil, mislé, da Luka res ni imel nobenih cerkvenih knjig; kmalo bomo videli. V zvoniku odbije deveta, kmalo potem zazvoni z velikim zvonom, kar Luka spominja, da za eno uro bo pri Volkih po stari navadi maša, pri maši pridiga; in ravno ta je bila Luki zdaj glavni

*) Priméri: Brunner Seb. „Die Mysterien der Anklärung“ itd. in: Jäger Dr. Alb. „Kaiser Joseph II. und Leopold II.“

predmet. Luka namreč se nikdar ni na svojo pridigo začel pred pripravljati, kakor eno ali pol ure pred mašo. Naglo se Luka s stola skloni in pristopi k biblijoteki. Zadej v drugi vrsti na enem srednjih predalov začne prevračati, in kmalo se prikažejo razni cerkveni govorniki, ktere je posebno čislal, na pr. Nemški govori od Wieserja, ali pa „Sobaldus Nothanker“ in drugi. Luka začne toraj „študirat“ pridigo za Volke.

Eno uro kasneje, ko je odzvonilo in odklenkalo, koraka gospod Luka z Ben Sarukom na desni proti cerkvi. Ben Saruku se pozná, da je dobro spal, zatoraj pa tudi hoče danes prav pobožen biti; on nese v roki veliko molitveno knjigo in velikansk molek, kakoršnega Volki še niso videli. Sredi cerkve se postavi v klop, da ga vidi staro in mlado, možko in žensko, vse, kar je danes od Volkov se zbralo.

Med mašo je pridiga. Pred, se vé, da gospod Luka prebere Volkom evangelij, ki se bere dvaindvajseto nedeljo po binkoštih, priliko o onem usmiljenem hlapci, kteremu je bil gospod odpustil neizmeren dolg, a sam pa ni hotel s sohlapcem imeti najmanjšega potrpljenja, da bi mu s časoma poplačal mali dolg desetih denarjev. Po prebranem

je nad tri sto let varovala turškega nasilstva, za katero so krvaveli v pre mnogih bojih narodi avstrijski. A isti Bismark, ki je nedavno imenoval avstrijsko-prusko vojsko potrebno in neizogibljivo, čutil je hitro potrebo novega prijateljstva z nekdanjim sovražnikom.

Kmalu po nesrečni vojski se je v Monakovem rodila misel, da se vse južno-nemške države združijo kot celota s severo-nemškimi v državno zvezo. K tej zvezi naj bi kot tretja pristopila tudi Avstrija. Bavarska je želela „medsobjno zaslonbo Nemčije in Avstrije proti Franciji“, Bismark pa „one prijateljske razmere z Avstrijo, ki se strinjajo z obestranskimi koristimi in preteklostjo“.

Tako je brzojavil Bismark 14. aprila 1867 nemškemu zastopniku na Dunaji. Kot pooblaščenec pride na Dunaj grof Tauffkirchen ponujat Avstriji zvezo s Prusijo in njenimi zavezniki. Kakor je naznanil Bismark pruskemu poslaniku na Dunaji, mislil si je zvezo tako-le:

„Avstriji moramo to dovoliti, kar ji je prej dovolila nemška zveza, namreč notranjo in vnanjo varnost, zadnjo z defenzivno omejitvijo, ali

- a) za celo avstrijsko državo na določen čas, za eno ali tri leta, ali
- b) za nemški del s trojno zvezo, brez zvezne uprave, kot mednarodno pogodbo. Tudi bi se
- c) časna zveza sklenila s pogodbo o turški zadevi. Za to kombinacijo pa bi morali dobiti i Rusijo.

Jaz (Bismark) upam, da bi se Rusija za omejen čas dala pridobiti za „status quo“ v turških mejnih deželah. Ko bi Rusija temu ne pritrdila ter se s pogodbo ne zavezala, mir se bode ohranil, ako Rusija le „molé“ obdobju prusko-avstrijsko zvezo. Toda tudi če Rusija molé odobri naše pobojanje, morali bi Rusiji odprte držati svoje „karte“.

Tedanji naš minister, grof Beust, ni sprejel ponudbe. Odgovoril je 6. aprila 1867 avstrijskemu poslaniku v Monakovem, da „smatra vprašanje zveze s Prusijo kot vprašanje največe vrednosti“, na katero „ne morejo odgovarjati niti strasti, čuti, niti spomini iz l. 1866 ali pretečenega tisočletja“, marveč le „varnost in korist avstrijske države moreta vplivati na prihodnje določbe“. Poslaniku v Berlinu sporoči grof Beust 16. aprila 1867, da bi Avstrija novo defenzivno zvezo morala „plačati z francoskim sovraštvom, ki bi gledé na veliko-nemške ideje in mogoče prepire z Italijo bilo dvakrat nevarnejše“. Tudi ni še dokazano, da bi taka zveza jamčila mir, in še manj „bi bilo prijetno, ko bi Avstrija s Prusijo podlegla“. „Avstrija tudi s tem ne more biti zadovoljna, da bi ji bila Prusija, ko bi zmigala, hvaležna le za Praški mir (1866).“ Vendar ostane resnica, da bode „Avstrija vedno želela približati se Prusiji in Nemčiji“.

Med tem se je zrušilo francosko cesarstvo; Bismark je dosegel, kar je želel: Nemčija postala je carstvo. Iz Versalja je stari Viljem našemu blagemu cesarju podal roko, na vrhunci slave je pisal na Dunaj: „Vsi tovariši nove nemške zveze in posebno Prusija goje iskreno željo, da se ohranijo in vtrdijo prijateljske razmere med Nemčijo in avstro-ogersko državo.“

evangeliji začne gospod Luka pridigovati prav moško, da, redkokdaj tako:

„Večkrat, preljubi moji Volki, ko slonim na oknu moje hiše in zrëm po krasnih vinogradih, ki vse okrog po hribu obdajajo našo vas, ko vidim trto pri trti, obloženo z rumenim grozđjem, spodej v dolini pa zelene travnike in dolge njive, polne zrelega klasja in ko mi tam od gozda na uho pridoñi ljubljeno petje in čvrčanje veselih ptic, o tedaj se mi srce vname od same hvaležnosti do onega vesoljnega Očeta, ki kraljuje nad oblaki in dá solnce sijati na dobre in hudobne, tedaj mi pridejo na misel one zlate besede sv. Janeza Evangelista: Bog je ljubezen. Da, predragi Volki, vse dobro pride od njega: solnce in dež, žito in vino, zdravje in bogastvo; on daje drevesom, da obrodé obilnega sadu; on, da se množi in debeli domača žival; on, da dobro ponašajo sviloprejke in kmetič povleče za-nje lepega denarja; on tudi, da imajo krave in ovce dosti tolstega mleka, da se celó v Trst prodajati nosi za lepe novce, sploh: od njega je vse dobro, kar zamore poželeti človeško srce, vse dobro, a slabega nič.

(Dalje prih.)

Naš cesar mu odgovori 26. grudnia 1870 po svojem kanclerji: „Odkritosrdnim in vzvišenim srcem bo Njegovo Veličanstvo znamenite spomine, ki so vezali Njegovo dinastijo z osodo nemškega naroda, vedno obranilo z najsrčnejim sočutjem do njegovega razvoja in z odkritosrdno željo, da bi bila Nemčija v novi obliki državnega življenja pravi porok srečne svoje prihodnosti, kakor tudi porok sreče avstrijske države, ki ji je toliko sorodna po zgodovini, jeziku, šegi in pravu.“

Od tega časa sta Avstrija in Nemčija hodili kot prijateljici enaka pota. Leta 1871 je obiskal cesar Viljem našega cesarja v Ištu. Drugo leto 1872 obišče cesar Fran Josip nemškega cesarja v njegovi prestolnici. Ob enem pride v Berlin Aleksander, car ruski. Tu se je sklenila znana trocarska zveza, o ktere zgodovini hočemo molčati.

Rusko-turška vojska, še bolj pa posledice Berlinske pogodbe, so prisilile Bismarka, da je prišel meseca septembra 1879 na Dunaj, kjer se je sklenila avstrijsko-nemška zveza. Pogoji te zveze nam so neznaní. Po besedah grofa Kalnoky-ja, ki jih je nedavno govoril v odsekih za vnanje zadeve ogerske in avstrijske delegacije, ostalo je vse pri starem, kar se tiče avstro-nemške zveze.

Bolj se je pojasnila ta zveza v delegacijah prejšnjega leta. Tedaj je trdil grof Kalnoky, da evropski mir sloni na trdni podlagi avstrijsko-nemške zveze. Ta zveza je za-nj merilo avstrijskih odnošajev do sosednih držav, nepremakljiva podlaga avstrijske vnanje politike, podlaga, ki po obliki in sodržaji nikoli ni bila krhana ter ostane trdna — proti vsem primerljajem in na mnoga leta. Več ni hotel povedati. Tudi ko delegat Szilagyi odločno zahteva, da mu minister pojasni, ima li ta zveza čisto defenzivne namene proti določenim nasprotnikom, ni mu grof odgovoril. Ko pa Szilagyi omeni znano Buschevo knjigo o Bismarku in osobito oni odstavek: Bismark je hotel med Avstrijo in Nemčijo skleniti javno ustavno zvezo, ki naj bi se bila sklenila po posredovanji vseh konstitucijskih faktorjev. Koraki do tega namena so bili pod Beustom brezvspešni; Andrassy je dajal več upanja.

Na to vstane grof Andrassy ter reče: „Določena in uradno objavljena želja se v tem oziru ni izrekla med kabinetoma. Kar se je zgodilo, je to, da je med dogovori knez Bismark sprožil tudi to vprašanje. Formalen predlog se ni stavil, temveč ideja se je rodila v teku pogovorov in se pustila na stran po medsobjbnem sporazumljenji.“

Iz teh besed prepričamo se lahko, da želi ožjo zvezo oni Bismark, ki je potisnil Avstrijo iz nemške zveze „s krvjo in železom“. Bismark je želel, da se pogodba „inartikulira“ po obestranskih legislativnih faktorjih, Andrassy se mu je vpiral. Ostane skrivnost grofa Andrassy-ja, kateri razlogi so bili proti želji nemškega kanclerja. Imamo iskati teh razlogov tostran ali onstran Litave; so li državno-pravni ali le formalni? — to so vprašanja, na katera nam odgovori prihodnost. Gotovo pa se ne motimo, ako trdimo, da že obstojé med Avstrijo in Nemčijo državno-pravna pravila, katerim manjka le sankcije obestranskih državnih zbornic.

Naj bo tako ali drugače, gotovo je, da v Nemčiji vse stranke „od gorã do morja“ želé zvezo z Avstrijo. Isto je pri nas, le z razločkom, da Slovani ne želimo nobene ožje zveze, kakor je sedaj. Tesnejša zveza z Nemčijo bi bila večja odvisnost Avstrije. Korak za korakom bi Avstrija postala nemški „vazal“ in naposled zginila v nenasiljivem žrelu.

Liberalci smešijo sami sebe, trdéd, da druge stranke ne morejo slišati o avstrijsko-nemški zvezi. Pač se ne strinjamo z njimi, ki želé, da bi Avstrija zopet pustila Bosno in Hercegovino ter se odpovedala političnim in gospodarskim koristim na jugu. Tudi se upiramo z vsemi močmi zvitim nakanam, da bi se Avstrija umaknila kot samostalen faktor iz evropske politike ter postala „satelit“ Nemčije.

H-t-b-r.

Z balkanskega bojišča.

Pod tem naslovom zbirali bomo od slej na dalje vse vojne dogodke iz sedanje srbsko-bolgarske vojske, da jih bodo naročniki bolj skupaj imeli, ker smo jih do sedaj prinašali raztresene med političnim delom in med telegrami. Ves balkanski poluotok je tak, kot bi bil podsut s smodnikom, ki se je na srbsko-bolgarski meji že vnel, drugod je pa le še iskrice potreba, da se vname srdit boj, na ktere ga se vse pri-

pravlja. Novice naše pod to rubriko nabrane ne bodo toraj le obsegale srbskih in bolgarskih vojnih dogodkov, temuč tudi vse druge, ki bodo s tistimi v katerikoli zvezi, naj se potém prigodé na srbski, bolgarski ali turški zemlji. Začnimo toraj s pričobevanjem brzojavnih sporočil iz najnovejšega bojišča.

Sofija, 16. nov. ob 9. uri zjutraj. Srbi so se hoteli večeraj ceste med Trnom in Caribrodom po sili polastiti, da bi bili potem težavnejša stališča okoli Trna in Dragomana od zadej napadli. Pri Dragomanu se jim je še nekaj posrečilo. Če Bolgarom dojde pravočasno pomoč, se bodo v Dragomanski soteski branili, sicer se zberó pri Slivnici, kjer hočejo Srbov počakati. Okoli Trna so Srbi manj vspeha dosegli, če tudi jih je bilo nasproti malobrojnim Bolgarom velika večina; kajti Bolgari so se borili kakor levi. Dva srbska polka napadala sta jeden bolgarski batalijon, ki se jima pa ni umaknil, ampak mnogo škode napravil.

Sofija, 16. nov. ob 11. uri dopoldne. Bolgari, vidóč, da jih je premalo (samo 2000), da bi zamogli vspešno braniti Dragomansko sotesko, opustili so jo, in so se umaknili nazaj proti Slivnici, kjer se zbirajo ter srbskega napada pričakujejo. Srbi valé se tjakaj v trumah in se bo danes dočila osoda glavnega mesta Sofije.

Sofija, 16. nov. ob 1. uri popoldne. Knez odšel je v Slivnico. Glavni tabor ostane v Sofiji. Bolgari se nadjajo, da se jim bo mogoče ali v Brezniku ali pa v Perniku Srbom vspešno braniti, ki so le še 40 do 50 kilometrov od Sofije oddaljeni. Bolgarska vojna pričakuje 4000 mož pomoči od iztočne Rumelije, ktera pride v eni uri.

Slivnica, 17. nov. (zvečer.) Knez prišel je popoldne semkaj. Redute ob cesti se na vso moč hitro izdelujejo in se je nadjati, da se bodo posebno dobro obnesle pri obrambi. Srbi so se čez dan pečali s svojimi ranjenci, ter so nekaj batalijonov preko Dragomana potisnili, ktere so potem ob njegovem izhodu nastavili. Slivnice danes niso napadali. Bolgari zasedli so progo Breznik-Slivnica. Cesta iz Palanke je še nezasedena. Dosedaj so Bolgari zgubili 800 mrtvih in ranjenih, Srbi pa menda še več. Pri Vidinu so menda Bolgari vjeli 150 Srbov. V Sofiji so ustanovili zdravstveni oddelek za postrežbo ranjenih vojakov. Rumelijske čete ravno dohajajo in jih narod navdušeno pozdravlja. Srbi menda nameravajo Slivnico vzeti, ktere se mislijo iz leve strani polastiti. Če tudi je Bolgarov ondi vrlo malo nasproti Srbom, se vendar nadjajo, da se jim bodo vspešno branili. V treh dneh bode pa že okoli Sofije vse polno vojakov na obrambo.

Dunaj, 17. nov. Srbski glavni tabor je v Carjembrodu. Pri Trnu vjeli so Srbi več Bolgarov in dva topa so pridobili. Redni bolgarski batalijoni so se jim vdali in orožje proč pometali. Tudi v Timoku odložil je batalijon bolgarskih prostovoljcev orožje.

Naj danes konečno še omenimo, v kakem razmerji da si stojita Srbija in Bolgarija z orožjem v roki nasproti.

Srbi imajo v orožji 75 batalijonov, v katerih je 1065 častnikov in 78.255 mož pehote; 25 eskadronov s 190 častniki, 4758 konjiki in 4859 konji; 40 baterij z 240 topovi, 248 častniki in 6820 možmi topničarnji, ki imajo 6390 konj. Vsega skupaj z vštetiimi ženisti, zdravstveniki in vozarji ima Srbija na bojišči 107.436 mož.

Bolgarov glavna moč je v nabranih prostovoljcih, ki so se od vseh vetrov skupaj naleteli. Zapovednik onih čet, ki so okoli Slivnice zbrane, je bivši pruski častnik in sedaj bolgarski kapetan Binderov, kateri ima okoli sebe nekaj tisoč slabo oblečenih vojakov in mladih ter nevednih častnikov in še teh je tako malo, da so zapovedniki batalijonov mladi lajtenanti po dvajset let stari. O kaki disciplini niti govora ni; vsakdo dela, kakor hoče. Orožje je tudi popolnoma slabo. Prostovoljci in opolčenci so oboroženi s starimi ruskimi musketami na kamen; kaj da so te za vojno vredne, vsak lahko sam presodi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. novembra.

Notranje dežele.

Po severnih Čedah imeli bodo konec tega meseca volitve za občinske zastope, ker so se po več mestih zmernejši možje tej dandanes ne več zavdanja vredni časti odpovedali, deloma jim je pa

dôba njihovega delovanja potekla. Kakor se čuje, vrinili se bodo povsod strogo radikalni in do najskrajne mere nemško-narodni zastopniki. „Reichenb. Ztg.“ vzela je iz tega namena že veliki boben v roke, na kterega razbija: „Prosta je zopet pot, in zadosti je prostora za nove močje, kteri si želé časti in slave priboriti. Vsak si jo lahko pridobi“. Zmernejši močje se povsod odtegujejo dostojstvu mestnega odborníštva, kričáči se vsedajo pa na visoko ograje in narod begajo. Politični časniki zmerneje barve obžalujejo, da se je stvar na severo-českem tako zasukala, in bodo vsled tega največ koristi občanov trpele. Močje, ki naj bi skrbeli za javni blagor, vganjali bodo politiko, občanov koristi bodo jim pa deveta briga. Žalostno res je tako življenje, kedar strast začne prevagovati razum in ga nadkriljevati. Sicer bodo pa severno-česki prebivalci že še videli, kako daleč da jih bodo radikalni nemško-liberalci pripravili, kterih vsak korak je na Prusijo obrnjen.

Avstrija je gledé sedanjega položaja na Balkanu bolj v škripeah, kakor pa ktera-koli druga veslila; kajti boj, ki ga je neslani Milan pričel, bojuje se v naši bližini in to za mirnega soseda nikakor ni posebna radost, če se ob njegovi meji dva tepeta, ki mu navadno kolikor toliko lahko škodo napravita. To bi bila ena. Druga je pa še nekaj bolj kočljiva. Avstrija je, na „srbsko pametno državno-politično postopanje“ (kakor se je naš zunanji minister Kalnoky o Srbiji izrazil), le-ti še celó denarja dala za mobilizacijo. Znano bode še, kar smo konec septembra pisali, da je šel namreč srbske države pooblaščenec na Dunaj na posodo prosit in da mu je „Länderbanka“ denarja dala, za mobilizacijo. To posojilo zná Avstriji biti na veliko korist, pa tudi ravno tako lahko na škodo. Če bi se reči na Srbskem slabo obrnile in bi Milana doletela recimo osoda kakega Napoleona, bo Avstrija izvestno skušala svoje milijone nazaj dobiti. Posojilo sicer ni državno posojilo, vendar pa je „Länderbanka“ dete sedanjega ministerstva in je omenjena banka tudi pred posojilom vladu vprašala ali naj ga dá ali ne. Ona se bo toraj na vsak način ozirala na državno pomoč, če bi ji tam doli zguba kazala. Srbija je svojo mobilizacijo pričela zanašaje se na avstrijsko prijaznost; če bi ji bili na Dunaji rekli: „pri miru bodi in nikari ne rogovili, ker ti ni nobene sile“, bi se Srbija morebiti ne bila podala v nevarnost. Avstrija, se vé, da o tistem času ni mogla na to misliti, kakor se je sedaj zasukalo. Sicer še tudi ni gotovo, da bi Milan tega koraka vendar ne bil storil, če tudi bi mu bila Avstrija odsvetovala; kajti Milan je čutil, da se mu stol maje, ter ga je hotel na vojnem polji s krvijo svojih sobratov zlepit. Če se mu bo posrečilo, jako dvomimo, pač pa je Avstriji s tem svojim nepremišljenim korakom nakopal veliko sitnost na glavo in jo je spravil v silne zadrege. Skušnje v tem smislu ima Avstrija na veliko srečo že mnogo za seboj in jo bo izvestno porabila na lastno korist.

Vnanje države.

Srbom se bo slaba godila ob srbsko-bolgarski meji, če Turčija svoje v Stari Srbiji nakopičene batalijone v Bolgarijo potisne, kar bo moral storiti, če hoče pred Evropo dokazati, da ima res ona vrhovno oblast čez Bolgarijo, kakor se to v Berolinski pogodbi poudarja. Sedaj je toraj trenutek za njo, da se skaže, ali je še vredna uvrstena biti med države evropske ali ne. Srbi si s svojim napadom bratske Bolgarske prav nič družega niso zaslužili, kakor da bi jih Turek prav pošteno za ušesa stresel in bi razposajenemu Milanu zopet pot do Belegrada pokazal. Turčija ima ravno na podlagi poprej omenjene Berolinske pogodbe to pravico, kajti Srbi so napadli njej podvrženo ozemlje. Če toraj ona svoje batalijone iz Stare Srbije potisne na Bolgarsko, in ž njimi Srbe od strani prime, bodo Srbe pač gledali, kje je najbližnja pot domú. Če bi se pa vse to zgodilo, o čemur niti dvomiti ni, potem je tudi jako verjetno, da bode Turčija zahtevala za odškodnino, da se zopet napravi „status quo ante“ in s tem odpre pot novim homatijam v bodočnosti. Če bi toraj Turčija res pritisnila in da bo, to kaže njenih 150.000 mož, ki jih ima že na Balkanskem poluotoku nakopičenih, kterih vendar ni za igračo ali strašilo tjekaj postavila, bo le Milan nekaj dobil, česar se je ogniti mislil z napovedjo vojske — šel bo namreč, balkansko vprašanje pa pa ne bo še rešeno. Pač pa bi se tisto rešilo, če bi od strani lepo vmes posegli od zapada Avstrija, od iztoka pa Rusija, ter bi se vsaka po svoji strani Balkana lepo do morja pomaknila. Potem pa naj bi obe, vsaka s svojim orožjem napravili mir, Rusija v Bolgariji in Rumeliji vrhovno pokroviteljstvo obdržavši, Avstrija pa po tej strani do adrijskega in egejskega morja. S Srbi smo tako „dobri prijatelji“ in bi toraj prav nič ne škodilo, če bi prišli tudi oni na podlagi popolne samouprave pod avstrijsko vrhovno pokroviteljstvo. To bi bila še najboljša rešitev balkanskega vprašanja. Da bi vsi balkanski Slovani tudi s to zadovoljni ne bili, vemo že danes, toda kje pa so vsi zadovoljni? Saj je ni take države pod solncem. Nezadovoljnost je pa dandanes posebno v slovanskem taboru jako razširjen plevel. Kljub temu pa bi Avstrija in Rusija že za to skrbeli, da bi se mir tam doli ohranil.

Sila, ki včasih celó kola lomi, prignala je tudi srbskega kralja, da je v svoji „pogumnosti“ vojsko

napovedal bratskim svojim sosedom Bolgarom. Kako da se bo vojna končala, povedal je bolgarski knez Aleksander sam, rekše, „da srbski kralj hoče Bolgarsko vničiti, namesto da bi jim pomagal veliko idejo slavjansko izvršiti“. O tem tudi nihče dvomiti ne more, da so **Bolgarji** zgubljeni in Srbom na milost in nemilost izročeni, če ne bode Rus Bolgarom pomagal, česar se je tudi nadjati. Srbska vojska in bolgarska je kakor noč in dan. Srbi imajo zadosti in dobro šolanih častnikov in podčastnikov, dobro vrejeno topništvo in kolikor toliko tudi konjice; Bolgari vsega tega krvavo pogrešajo razun precej zdatnega števila prostovoljcev, kteri jih pa ne bodo rešili, če jim Rusija ne pride na pomoč, kar se bode pa izvestno zgodilo, kakor hitro bi se Milanu posrečilo Sofije polastiti se. Kar je v vojski jako velikega pomena, je dobro topništvo, Srbi imajo tako, da se lahko o njem reče, da bo že za silo. Bolgari pa še takega nimajo, o kaki poštenu konjici pa niti govorjenja ni! Srbi imajo med svojimi častniki mnogo takih, ki so v boji skušeni in zvezbani že od prejšnjih let, ko so se borili s Turkom. Za Bolgare borili so se tedaj Rusi in sedanji bolgarski častniki vojnega življenja ne poznajo drugače, kakor iz vezbališča. Istočnomeljska armada blizo 8000 mož broječa pa tudi ni za las boljša memo bolgarska. Če toraj vojska edino le med Srbi in Bolgari omejena ostane, potem ni dvoma, kdo bo zmagal in kdo bode vklonil vrat pod zmagovalčev jarm. Sramota pa ostane na večne čase za mlado Srbijo, da si ni upala napasti stare Turčije, kjer bi bila dobila sebi vrednega nasprotnika, temveč je šla svojo moč poskušat nad slabotno in neoboroženo Bolgarijo, nad lastne brate, ki 400 let sami svoji gospodarji niso bili in še sedaj niso popolno.

Lahti so jeli premišljevat, kako bi se dala sedanja balkanska zmešnjava porabiti za poveljanje Italije. Znano je namreč, da Italija v Carigradu na konferenci dolgo časa ni hotela prave barve pokazati, in da je še le potem, ko sta že Anglež in Francoz rekla, da na „status quo ante“ tu ne gré več misliti, tudi ona rekla, da, da, za „status quo ante“ je pač sedaj že prepozno. V mislih si je pa pristavila, „sicer tudi z albanskim obrežjem ob Adriji ne bo nič in tega bi pa vendar-le rada imela“. Tega, se vé, da ni izrekla javno, pač pa se bere v najnovejši laški knjizici, ki jo je Bonghi izdal o „iztočni krizi in Berolinskem kongresu“. Ondi Bonghi toži: „Nikdar še nisem mislil, da je naša diplomacija kdo zná kako modro vkrenila, ki niti poskušala ni na Berolinskem kongresu zabraniti, da bi se avstrijska moč poleg Bosne in Hercegovine ne razvila tudi še celó ob adrijskem nabrežju do Grške zemlje. Tudi nisem nikdar odobral, če so nekteri naših državnikov trdili in še trdijo, da je konečno Lahom popolnoma vse eno, naj se Avstrija po celem albanskem obrežju ob Adriji do Grške raztegne ali ne! Če mi danes še nismo Rimljani, kar menda tudi nikdar ne bomo, se moramo pač ozirati na slučaj, da je ravno ono obrežje mnogo vgodnejše memo našega, bodi si za napad, kakor tudi za obrambo. Tudi nam ni prav nič na korist, če se ono nahaja v rokah države, ki bode danes ali jutri naš sovražnik in s katero smo že na tolikih krajih v dotiki.“ Kaj ne, da so to javne besede, da bi jih tudi gluh razumel?! Glavna naloga naših politikarjev in diplomatov je toraj ta, da se Avstrija, ne oziraje se na levo ne na desno, raztegne do egejskega morja in posebno po albanskem obrežju do dobrega vtabori. To zahteva varnost države, kakor tudi bodoči razvoj trgovine na iztoku. Z dovršitvijo srbsko-bosanskih železnic do Adrije bode se trgovina po onih krajih hitro in visoko vspela in Avstrija mora gledati, da jo v lastnih rokah ohrani.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 16. novembra. (Slovó.) Za ljubim poletjem prišla je tužna jesen, vsa narava otresla je svojo lepoto, drevje stoji golo brez listja, ptice selijo se v topleje kraje, vse nas zapušča ter se poslovlja od nas.

Poslovil se je pretečeno nedeljo od nas tudi č. g. kaplan Janez Kobilia in se preselil v Ljubljansko predmestno faro Trnovsko. Bil je pri nas osem let in dva meseca, vedno zvest v svojih opravilih po poklicu.

Preblega gospoda je vse ljubilo, pa saj ga je moral vsak ljubiti, kdor ima še kaj spoštovanja do duhovščine, ker bil je silno prijazen do vsakega, ki je svéta potreboval, ali sicer ž njim kaj opraviti imel, naj je bil reven ali bogat, visok ali nizek, mlad ali star. Tudi njegovo usmiljeno srce razodevalo se je večkrat v dejanji. Posebno pogrešali bodo gospoda Janeza ubogi, ki so sprejemali iz njegovih rok mnogo dobrot. Preskrboval je nas gospod tudi z berilom, dobil je namreč pri njem na posodo knjigo, kakoršno je kdo želel. Za vse to srčna zahvala!

Zato blagrujemo Trnovsko župnijo in le želimo,

da bi blagega gospoda ravno tako spoštovali in ljubili, kakor smo ga mi; kar so pričale obilne solze pri slovesu. Tolaži nas, da, če je tudi po vnanjem vez med nami pretrgana, ostanemo še vedno v zvezi krščanske ljubezni in molitve drug za družega.

Iz Slavine, 16. nov. Zgubil se je tukaj 14 let stari Matevž Vadnjal iz hš. štev. 51. Učil se je pri čevljarskem mojstru tam od predpusta. Kadar ni bilo mojstra domá, ga je neki njegov sin preveč strahoval, in menda mu tudi ušesa natezal. Pretečeni petek je prišel Matevž spet z rudečimi ušesi domú k materi, se napravil in potegnil jo od doma, da nihče ne vé kam.

V nedeljo dne 15. t. m. je imel pri fari v Hrenovicah novo mašo čast. gosp. Ivan Slavec, novomašnik Tržaške škofije, kterega oče je zdaj gospodar na posestvu cesarskega kobilarstva blizo Hrenovic. Sošla se je bila silna množica pobožnega ljudstva. Pridigoval je prisrčno konzistorijalni svetovalec in katehet Tržaške državne gimnazije, preč. g. Janez Legat; in med dvanajsterimi drugimi duhovnimi azistenti je bil tudi cesarski kaplan Lipiški, č. g. Ed. Legat, ki je bil o svojem času staršem novomašnikovim prigovarjal, da so pridnega učenca poslali v latinske šole.

Iz Turjaka, 16. novembra. Včeraj, dne 15. t. m., je bila ustanovljena podružnica sv. Cirila in Metoda za Turjak in okolico. Zbralo se je do 36 udov, med temi 29 letnikov, 1 vstanovnik, drugi pa podporniki. Lepo število za tako majhno okolico. Pristopili so k društvu močje z ženami, pri Pajerju pa še cela rodbina, kar je vse navzoče jako razveselilo, le fantov ni hotel nobeden pristopiti, čeravno smo jih k temu spodbudovali; pa upamo, da si bodo tudi naši fantje premislili in obilno k društvu pristopili, kadar bodo videli, da se ti mali doneski v tako dober namen obračajo, sami pa zavoljo en par soldov škode ne trpé.

Saj sta pa tudi dva navzoča gospoda I. V. in F. V. jako navdušeno zbrani množici na srce govorila in sicer je prvi priporočal ljubezen do domovine, ki naj rodoljuba k požrtovalni radodarnosti vnema, ter je svoj tehtni govor z mičnimi izgledi českih narodnjakov podpiral; a drugi je navdušeno povdarjal, kako nemški „Sbhulverein“ slovansko mladino mami, jo navdušuje za luteransko Prusijo in gasi v nežnem njenem sreču ljubezen do Avstrije in do njenega najljubeznjivšega vladarja Franc Jožefa, kteri toliko dobrot med svoje podložne razsiplje, da mu ni enak noben drugi vladar na zemlji.

Naj toraj novorojena hčerka družbe sv. Cirila in Metoda dolgo živi, in svoje skromne dari veselo na altar poklada v slavo in prospeh domovine! Vsem zunanjem gospodom bodi pa hvala izrečena, da so blagovolili s svojo navzočnostjo in pristopom k naši podružnici tako blagodejno vplivati na vse zbrane ude in sploh na vse vstanovnike naše male občine Turjaške.

Iz Celja, 17. novembra. (Občni zbor „katoliškega podpornega društva“) se bo obhajal prihodnjo nedeljo, 22. novembra, v gostilni „pri slonu“ (Hôtel Elefant). Začetek ob 3. uri popoldne. Dnevni red: razna društvena sporočila — poljubni predlogi. — Ob tej priliki naznanjamo, da imenovano društvo podpira štirirazredno dekliško šolo šolskih sester, zraven pa tudi ubožno šolsko deco v dveh Celjskih okoličanskih šolah. Okoli 100 otrok dobiva po štirikrat na teden hrano ob poludne; okoli 100 učencev in učenk prejme zopet ob prihodnjih božičnih praznikih obutev in obleko. Največi podpornik „katoškega podpornega društva“ so premilostljivi in prevzvišeni gospod Jakob Maksimilijan, knezo-škof Lavantinski. Za šolsko leto 1885/6 so darovali že 100 gl. za vzdrževanje dekliške šole; 35 gl. pa za božična darila ubožnim otrokom. V ta poslednji namen so pa darovali tudi čč. gg.: A. Šlander, vikar v Celji 6 gl., Jožef Žiškar, 6 gl., N. Korošec, posestnik v Celjski okolici 1 gl., neimenovan „za Dravo“ 2 gl. Bog plati vsem!

Domače novice.

(O državno-zborski volitvi v dolenskih mestih) zamoremo danes poročati sledeče reči: 1. Grof Albin Margheri bode zopet kandidiral; 2. iz prav zanesljivega vira vemo, da g. Murnik nikakor ne bode kandidiral, in da ni ne

sam mislil na to, in tudi nikdo drugi ne, ampak da se je o njem kar tje v en dan pisarilo v nekatere časnike, morda samo zato, da bi se begali narodni volilci.

3. Ker se 25. t. m. snide deželni zbor kranjski in vsled tega poteče pooblastilo volilnega odbora, se bode narodni klub deželnih poslancev izrekel o volitvi na Dolenjskem.

4. Čujemo, da je (ali bode) političnim uradnikom zaukazano, da se ne smejo nikakor vtikati v to volitev, ampak da imajo volilcem, samim prepustiti, koga si izberó;

5. da bi podpirali volitev profesorja Šukljeja, so „Resni Glasovi“ 15. t. m. zopet vstali od mrtvih. Kar pa pišejo v prvi številki, je jako razžaljivo za narodne zastopnike, ki skupno pretresajo vse javne zadeve in se ne ozirajo na nobeno osebo, ampak velja glas vsakega le toliko, kolikor veljajo razlogi, s katerimi ga podpira. Kdor tako piše, kakor „Resni Glasovi“, kaže, da nima prav nobenega pojma o našem javnem življenju in o narodnih zadevah, da toraj o njih tudi ne more ne soditi in še manje v javnem listu pisati. Naši čitatelji poznajo naša načela; zuani so jim razlogi s katerimi smo se zadnjič vstavljali volitvi g. profesorja Šukljeja. Zato mislimo, da nam teh reči ni treba ponavljati, in zaradi tega tudi ne ne bodemo odgovarjali „Resnim Glasovom“, ampak njih besedovanje pustili pri miru. Naši prijatelji in politični tovariši vedó pri čem so, in bodo storili svojo dolžnost.

6. Konečno še opomnimo, da volitev uradno še zdaj ni razpisana, dasi ne dvomimo, da se bode zares vršila 12. decembra.

(Včeranje mestne seje) vdeležilo se je 22 odbornikov. Odbornik Hribar vtemeljeval je predlog o napravi šeste lekarne v Ljubljani, ktera naj bi se odprla na Zgornjih Poljanah, na cesarja Jožefa trgu, v Vodnikovih ulicah ali pa na Resljevi cesti. Potrebo lekarne v tem predmestju povdarjal je tudi odbornik Velkavrh. Mestni odbor sklenil je v tem smislu poprašati tukajšnje lekarnarje, zdravstveni in policijski odsek ter potem potrebno vkreniti.

Odbornik Trtnik vtemeljuje boljšo razsvitljivo Rečnih ulic in Krakovskega nasipa, kjer vsako uro ponoči vojaštvo službeno pohaja. Mestni odbor sprejme tudi ta predlog.

Predlog podžupana Petričiča o prodaji več mestnih parcel za posilno delavnico se preloži na bodočo sejo.

Pri sporočilu finančnega odseka predlagalo se je, da bi bilo dobro, ko bi se vsako leto izdelala bilanca o mestnem premoženju.

Župan Grasselli pravi, da bode to jako težavno delo, če tudi se tej potrebi ne dá ugovarjati; stvar je sama na sebi že preveč zanemarjena, ker se leta in leta ni nič zgodilo v tem smislu. Potreba bode v spravljanje te stroke novega uradnika mestnega knjigovodje.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Nekaj opazk gg. poverjenikom, ki bi utegnili njihov posel še močnejše olajšati. Kakor je iz tiskanega navoda in iz vravnave knjižic samih razvidno, so knjižice preračunjene za 100 udov in na dóbo jednega leta, oziroma 12 mesecev s krajcarskimi, oziroma z desetkrajcarskimi doneski, tedaj na pravilno prinašanje doneskov v posebnih obrokih. Skušnja nas pa uči in sploh znano je, da se dosti prostovoljnih doneskov nabere v veseli družbi po gostilnah, pri zabavah, veselicah in koncertih, pri igrah za posebne kazni, pri stavah itd. Tú se ne more jemati ozir na donesek vsacega posameznega uda dotične družbe; tú se le reče, v tej in tej družbi se je skladalo za „Narodni Dom“ in zložilo toliko. Ker se po tej poti posebno krajcarske knjižice, preračunjene na manjše svote, lahko prazne, bi svetovali gg. poverjenikom, naj odmenijo takim slučajem kar cele strani v svojih knjižicah z napisi, kakor n. pr.: Vesela družba od — do —; ali: Kazni pri igri od — do — itd. To vgaja tem bolje, ker se nabirajo v tacih slučajih po navadi okrogle svote, recimo 50, 60 krajcarjev itd., ne pa 12, 24, 36, 48 kr. itd., kar bi se skladalo in vjemalo s posameznimi predali v knjižicah. — Število razprodanih knjižic je v pretečenem tednu narastlo za tri krajcarske, tako da imamo razprodanih sedaj 21 krajcarskih knjižic. Dobili smo namreč kot 19. krajcarsko knjižico pod št. 299 (poverjenik g. A. J.) iz Krškega, kot 20. knjižico pod št. 110 (poverjenik g. J. K.) iz Reke pri Cirknem in kot 21. knjižico

pot št. 298 (poverjenik g. J. L.) tudi iz Krškega. — Razun tega došel nam je od nekod mesečni donesek na desetkrajcarsko knjižico. Lepa hvala marljivim nabiralcem! — (Denar in oglasila pošiljati je g. dr. Josipu Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Odbor.

(Klub pisateljskega podpornega društva) imel je minolo soboto zabavni večer v čitalniški restavraciji. Vdeležilo se ga je 30 gospodov članov, katerim je predsedoval g. prof. Levac. Ta večer končal je g. prof. Iv. Vrhovec svoje drugo izredno zanimljivo berilo: „Ljubljana pred sto leti“. Te dve berili (prvikrat je čital prejšnjo soboto) sta, kakor čujemo, odlomek iz obširnega dela, kateremu je predmet kulturna zgodovina Ljubljane v minulih stoletjih. Zaradi kratko odmerjenega časa podal nam je gosp. pisatelj le nekatere črtice o Ljubljani, a že za te mu moramo izrekati veliko hvalo in pohvalo. S spretnim peresom, v lepi, krepki slovenščini je opisal Ljubljano, kakeršna je bila pred 100 leti. V obzidano in s stolpi zavarovano mesto vpeljal nas je pri Karlovskih vratih ter nas vodil po njem okolo, kakor zelo izvežban kažipot, kateremu je znan najskrivnejši kotiček stare Ljubljane. V prvi vrsti je obračal našo pozornost na javna poslopja, pripovedoval o njihovem početku, čemu so se sezidala, kaka usoda jih je doletela tekom stoletij itd. Nektera teh poslopij so se ohranila do današnjega dneva, mnogo pa se jih je med tem podrlo. Čuli smo zgodovino Florijanske, Št. Jakobske cerkve, jezuitskega kolegija, Starega trga, silno stare Tranče, zanimljivega čevljarkega mostu itd. Vsakega je gotovo zanimala zgodovina zdanjega „rotovža“ in mojsterske izdelanega vodnjaka pred njim. Genijalni umetnik Robba je utaknil vanj vse svoje imetje ter tako postal na stare dni berač. Gosp. predavatelj yodil nas je okolo starega zidu in petih mestnih vrat, ktera so se podirala ravno pred 100 leti.

(Za poplavljen Gorenjce) nabral je tukajšnji svečar in medicar g. Oroslav Dolenc 104 goldinarje.

(Pri današnji slovenski predstavi) v gledališču bode taisto na čast imendana presvitile cesarice krasno razsvitljeno. Igrali se bodeta dve jednodejanski veseloigri „Moja zvezda“ in „V spanju“.

(Velika zanikernost) prevlada v poslednjem času v Ljubljani pri nekterih stariših gledé varstva svojih otrok, katerih je razun velikega trga povsod vse živo in so dostikrat v smrtni nevarnosti. In vendar se zanikerni stariši ne brtgajo nič za-nje; če se pa nesreča primeri, da se ta ali oni otrok povozi, kar pri tolikošnji malomarnosti ni prav nič čudnega, potem pa vpijejo. Čuda je le to in prav veliko čudo, da jih ravno več ne pride pod kola teh pouličnih otrok, katerih posebno okoli sv. Petra, sv. Florijana in sploh po predmestjih vse mrgoli. Taka nesreča doletela je danes dopoldne neko deklico, ki je bila blizu sv. Petra v smrt povožena. Stariši vzemite si to za izgled, voznik ne more povsod svojih oči imeti in ob enem na živino in na pouličnike paziti.

(Utonil je) v ponedeljek v Savi pri sv. Jakobu na brodu okoli desete ure ponoči posestnik Nace Sever, po domače Bitenc, s Podgorice. Mož je šel iz Ljubljanskega somenja, se je v Hrastju nekaj malega pomudil, in je še le deseto uro zvečer prišel na Savski brod, kjer ga je brodnik s čolnom prepeljal in z njim še dve drugi osebi. Sredi Save nekoliko vinjeni Bitenc v čolnu vstane, omahne in v vodo pade, kjer je v deročih valovih takoj zginil. Našli so ga včeraj popoldne blizu Brinja četrte ure pod brodom utopljenega. V rokah je trdno držal vejo. Zapustil je veliko družino.

Telegrami.

Dunaj, 18. nov. „Wr. Ztg.“ razgláša postavo o podaljšani izjemnega stanja za Dunaj, Korneuburg in Dunajsko Novomesto; dalje o podaljšani postavu za oproščevanje kolekovine pri komasaciji zemljišč in o polajšavi pri plačevanju pristojbin, kedar se konvertujejo prioritete obligacije železnic.

Dunaj, 18. nov. Ogrska delegacija razglasila je v svoji poslednji seji sklepe. Haynald je poslednji govoril in delegacijo sklenil z „živio“-klicem na presvitlega cesarja.

Zagreb, 17. nov. Banski stol odstavil je od odvetništva dr. Davida Starčeviča za

nedoločeni čas, dr. Franka za vedno in dr. Derenčina za tri mesece. Deželni odbor sklenil je izročiti poslanca Kumičiča in Radoševiča sodnji.

Sofija, 18. nov. Srbje so včeraj napadli Slivnico iz leve in desne strani v jako obilnem številu, pa so se morali na obeh straneh umakniti Bolgarom, kateri so takoj na to Srbe napadati jeli in so jih pet kilometrov daleč podili. Silno veliko so jih pobili in tudi vjeli mnogo.

Kasel, 17. nov. Morilec policijskega sovetnika Rumpfa v Frankfurtu, anarhist Liske, je bil danes zjutraj obglavljen.

Bazel, 17. nov. Veliki zbor mesta Bazel sklenil je postavo, da se bode vsak prebivalec tega kantona brezplačno pokopal.

Tuji.

16. novembra.

Pri *Maticu*: Frano Fleek, trgovec, iz Aachena. — Müller, Beust, Schreiber in Schneider, trgovci, z Dunaja. — Czerwia-kowsky, trgovec, iz Trsta. — Dr. Reiner, zasebnik, iz Beljaka. — Leop. Ahačič, fabrikant, iz Tržiča. — Peter Mally, strojar, iz Tržiča. — Hauf, e. k. poštar, iz Kočevja.

Pri *Stonu*: Wildt in Dietrich, trgovca, z Dunaja. — Ž. Falkenau, trgovec, iz Prage. — Grof in grofinja Keglevich, z Ogerskega. — C. Matschuk, poslovodja, iz Achenseea. — Makso Stern, trgovec, iz Zagreba. — Romeo Fischl, trgovec, iz Karlovca. — M. Tomec, posestnik, iz Starega trga.

Pri *Bavarskem dvoru*: Knablich, strojar, iz Spodnjega Dravperga. — Josip Skok, živ. kupec, iz Mengša.

Pri *Južnem kolodvoru*: S. Strauss, trgovec, iz Innsbrucka. — Karl Boehm, e. k. uradnik, iz Novega grada. — Marija Sterle, zasebnica, iz Zagorja. — Frančiška Šmun in Rozalija Fajfer, zasebnici, iz Kranja.

Pri *Avstrijskem caru*: Frano Steiner, komi, iz Benetk. — J. Margolius, zasebnik, iz Podkloštra.

Pri *Virantu*: Julij Rozina, posestnik, s soprogo, iz Starega trga. — Vilar, posestnik, z družino, iz Starega trga. — J. Znidaršič, posestnik, s soprogo, iz Starega trga. — B. Tomič, posestnik, s soprogo, iz Raketa. — Frano Prime, trgovec, iz Velike Bukovece. — And. Spinčič, trgovec, iz Il. Bistrice. — And. Podboj, trgovec, iz Ribnice. — J. Vrtačič, trgovec, iz Novega mesta.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 60 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 20 „
4% avstr. ziata renta, davka prosta	108 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 50 „
Akcije avstr.-ogerske banke	860 „ — „
Kreditne akcije	281 „ 60 „
London	125 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 97 „
Nemške marke	61 „ 80 „

A. SCHWEIGER,

zobozdravnik,

Franc Jožefova cesta št. 5 v I. nadstr.,

ordinira dopoldne od 9.—¹/₂1. ure in popoldne od 3.—5. ure. (2)

Nepremočljiva in silno gorka ter le 2 goldinarja

veljá novoizumljena, najboljša, gostotkana, gorka

„meščanska“ jopica

(„Bürger-Jacke“). (3)

Ne dobi se nič cenejega, vstrajnega, boljšega in bolj pripravnege, kakor novoizumljene praktične „meščanske“ jopice za gospe in gospe, za mladenčce in dekleta; v zalogi imamo jih obilno sivih, rujavih, rudečih, temno-modrih in črnih in so jim veljaki pripoznali, da so:

1. Vsakemu telesu prav;
2. da mu hranijo gorkoto enakomerno;
3. da se ž njimi prihrani mnogo druge obleke, in
4. da so poceni, dolgotrajne in imajo lepo moderno fazono.

Kdor ima „meščansko“ jopico, se bo po zimi najložje uraza obvaroval; nikomur naj se toraj ne smili mala svotica 2 goldinarjev, za ktere se dobi jopica ali pa hlače. Kdor kaj naroči, zadostuje če pové, ali je dotična oseba velika, srednja ali majhna.

Prodaja jih proti poštnemu povzetju edino le

Rabinowicz,

Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9.